

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський політехнічний коледж

Затверджую

Голова приймальної комісії ДПК

С.С.Касьян С.С.Касьян

« 10 » березня 20 21 р.

Програма
з предмета «Українська мова»
для вступних іспитів 2021 року
на базі базової загальної середньої освіти

Розробила голова
екзаменаційної комісії
Ведернікова О.М.

Затверджено на засіданні
предметної комісії
соціально-філологічних дисциплін
Протокол № 8
від « 03 » березня 20 21 р.

м. Дніпро – 2021 р.

Пояснювальна записка

Програму вступного іспиту з української мови з урахуванням вимог чинної програми з української мови для 5 - 11 класів, затвердженої Міністерством освіти і науки України та програми зовнішнього незалежного оцінювання якості знань учнів з української мови у 2019 році.

Матеріали програми з української мови розподілено за такими розділами: “Фонетика і правопис”. “Орфоєпія”. “Морфологія і правопис”. “Синтаксис і пунктуація”.

Програма складається з “Пояснювальної записки”, “Змісту програми”, “Форми проведення випробування”, “Критерій оцінювання результатів”.

Програма

з предмета “ Українська мова” для вступних іспитів (база 9 класів)

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Вступ

Мова - суспільне явище. Роль мови у формуванні і самовираженні особистості.

Становлення української мови як державної. Матеріали Конституції України з мовних питань.

Закон "Про мови в Україні". Українська мова серед мов народів світу. Спілкування і мовлення.

Багатозначні й однозначні слова. Пряме й переносне значення слів. Омоніми.

Синоніми. Антоніми. Загальноживані слова. Власне українська лексика. Іншомовні слова.

II. Фонетика і правопис. Орфоепія

2.1. Українська абетка. Новий Український правопис 1993 року. Принципи українського правопису. Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Звуки і букви. Наголос. Фонетичні засоби милозвучності мови. Вживання великої літери. Правила переносу частин слова.

2.2. Правопис приголосних. Глухі і дзвінкі приголосні. Чергування приголосних. Зміни приголосних при додаванні суфіксів -ськ(ий), -ств(о). Чергування приголосних при словозміні і словотворенні. Правопис приголосних в кінці префіксів.

2.3. Спрощення в групах приголосних. Уподібнення приголосних за місцем творення.

2.4. Тверді і м'які приголосні. Випадки вживання та невживання м'якого знака. Вживання апострофа. М'який знак і апостроф в іншомовних словах. Сполучення літер йо, ьо.

2.5. Подвоєння букв. Подовжені приголосні і позначення їх. Подовжені м'які приголосні. Подвоєння букв внаслідок збігу. Написання -н-, -нн- у прикметниках і похідних словах. Подвоєння букв в іншомовних словах.

2.6. Правопис голосних. Творення і вимова голосних. Розрізнення Б та И. Правопис ненаголошених Е та И в префіксах та суфіксах. Розрізнення І та И. Правопис і та и в основах українських слів. Правопис і та и у префіксах та суфіксах. Правопис І та И в основах іншомовних слів. Розрізнення інших голосних. Правопис о та а, о та у. Чергування є з о після шиплячих та й.

2.7. Складні слова. Творення і правопис. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс. Правопис слів із частинами напів-, пів-. Правопис складноскорочених слів.

III. Морфологія і правопис

3.1. Загальна характеристика змінюваних іменних частин мови.

Іменник. Рід. Число. Відміни. Відмінки. Відмінкові закінчення іменників. Правопис -і та -и в закінченнях іменників. Закінчення іменників II відміни чоловічого роду в родовому відмінку однини. Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку множини. Особливості правопису закінчень іменників II відміни в інших відмінках. Правопис іменників III відміни в орудному відмінку однини.

Правопис географічних назв, прізвищ, імен по батькові.

3.2. Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників. Правопис I та II в закінченнях прикметників. Інші частини мови, що відмінюються як прикметники. Творення і *правопис вищого ступеня порівняння прикметників*. Творення і *правопис присвійних прикметників*.

Займенник. Вживання і правопис займенників. Вживання займенників.

3.3. Числівник, правопис складних числівників і відчислівникових слів. Правопис відмінкових форм числівників. Особливості відмінювання числівників на означення десятків - 50-80. Відмінювання числівників 40,90,100. Відмінювання складених порядкових числівників. Зв'язок числівників з іменниками.

3.4. Дієслово та його форми. Загальна характеристика дієслівних форм. Неозначена форма дієслова. Минулий час. Умовний спосіб.

Особові форми дієслова. Дієвідміни дієслів. Правопис особових закінчень дієслів у теперішньому і простому майбутньому часах. Визначення дієвідміни дієслова за неозначеною формою. Чергування приголосних у дієсловах.

Неособові форми дієслова. Дієприкметник. Активні і пасивні дієприкметники. Правопис дієприкметників. Творення і правопис дієприслівників.

3.5. Незмінювані частини мови.

Прислівник. Правопис прислівників, утворених від прикметників, утворених поєднанням прийменника з іменником.

Правопис прислівників, утворених від числівників та прислівників. Правопис складних і складених прислівників. И та І в кінці прислівників.

3.6. Службові частини мови.

Прийменник. Правопис прийменників. Розрізнення прийменників і префіксів. Вживання прийменників.

Сполучник. Правопис сполучників.

3.7. Частки. Правопис часток. Правопис частки НЕ з іменними частинами мови та прислівником. Правопис частки НЕ з дієсловом. Правопис вигуків.

IV. Синтаксис і пунктуація

4.1. Загальні відомості про речення та розділові знаки. Речення. Найменші складові речення. Типи речень. Просте речення. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка. Коми в простому реченні. Розділові знаки між однорідними членами речення.

Узагальнюючі слова і розділові знаки при них.

4.2. Відокремлені члени речення. Відокремлені другорядні члени речення. Відокремлені уточнюючі члени речення.

Відокремлення прикладок.

4.3. Слова, синтаксично не пов'язані з членами речення. Звертання. Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення. Слова-речення. Слова-речення та вигуки.

4.4. Складне речення. Загальна характеристика. Кома в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Інші розділові знаки. Порівняльні звороти.

Розділові знаки у складному безсполучниковому реченні.

4.5. Пряма мова і цитати. Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою. Цитати. Правила оформлення цитат.

Критерії оцінювання диктантів з предмета “Українська мова”

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є текстовий диктант.

Для диктанту використовується текст обсягом 160-180 слів.

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою; помилки на те саме правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі і негрубі помилки, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності.

При підрахуванні помилок дві негрубі вважають за одну грубу.

До негрубих відносять такі помилки:

- у винятках усіх правил;
- у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
- у випадках, що вимагають розрізнення **не** і **ні** (у сполученнях: не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...);
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- у заміні українських букв російськими.

За наявності в диктанті більше п'яти поправок оцінка знижується на бал.

Нормативи оцінювання диктанту

Бали	Кількість помилок
1	15-16
2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6,	5-6
7	4
8	3
9	1 + 1 (негруба) - 2
10	1
11	1 (негруба)
12	.

Список рекомендованої літератури

1. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови: Навч. посіб. - Київ: “Освіта”, 1997
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення. - Київ: Вища школа, 1997
3. Зубков М. Г. Мова ділових паперів - Харків: “Фоліо”, 2001
4. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. - Київ: “А. С. К”, 1998
5. Козачук Г. О. Практичний курс української мови: Навч. посіб. - Київ.: Вища школа, 1994
6. Російсько-український і українсько-російський словник/ Уклад.:Д. І. Ганич, І. С. Олійник.- 2 — ге видання, стереотипне. — К.: Рад. шк., 1989
Орфографічний словник української мови/Уклад.:С. Головащук. - К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови/Уклад.: голов. ред. В27 В. Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. - 1440 с

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський політехнічний коледж

Затверджую

Голова приймальної комісії ДПК

С.С.Касьян С.С.Касьян

« 10 » березня 20 21 р.

Програма співбесіди
з предмета «Українська мова»
для вступних іспитів 2021 року
на базі базової загальної середньої освіти

Розробила
голова екзаменаційної комісії
Ведернікова О.М.

м. Дніпро – 2021 р.

З М І С Т П Р О Г Р А М И

I Вступ

Мова - суспільне явище. Роль мови у формуванні і самовираженні особистості. Становлення української мови як державної. Матеріали Конституції України з мовних питань. Закон "Про мови в Україні". Українська мова серед мов народів світу. Спілкування і мовлення.

Багатозначні й однозначні слова. Пряме й переносне значення слів. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Загальноживані слова. Власне українська лексика. Іншомовні слова.

II. Фонетика і правопис. Орфоепія

2.1. Українська абетка. Новий Український правопис 1993 року. Принципи українського правопису. Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Звуки і букви. Наголос. Фонетичні засоби милозвучності мови. Вживання великої літери. Правила переносу частин слова.

2.2. Правопис приголосних. Глухі і дзвінкі приголосні. Чергування приголосних. Зміни приголосних при додаванні суфіксів -ськ(ий), -ств(о). Чергування приголосних при словозміні і словотворенні. Правопис приголосних в кінці префіксів.

2.3. Спрощення в групах приголосних. Уподібнення приголосних за місцем творення.

2.4. Тверді і м'які приголосні. Випадки вживання та невживання м'якого знака. Вживання апострофа. М'який знак і апостроф в іншомовних словах. Сполучення літер йо, ьо.

2.5. Подвоєння букв. Подовженні приголосні і позначення їх. Подовжені м'які приголосні. Подвоєння букв внаслідок збігу. Написання -н-, -нн- у прикметниках і похідних словах. Подвоєння букв в іншомовних словах.

2.6. Правопис голосних Творення і вимова голосних. Розрізнення Е та И. Правопис

ненаголошених Е та И в префіксах та суфіксах. Розрізнення І та И. Правопис і та и в основах українських слів. Правопис і та и у префіксах та суфіксах. Правопис І та И в основах іншомовних слів. Розрізнення інших голосних. Правопис о та а, о та у. Чергування е з о після шиплячих та й.

2.7 Складні слова. Творення і правопис. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс. Правопис слів із частинами напів-, пів-. Правопис складноскорочених слів

III. Морфологія і правопис

Зі. Загальна характеристика змінюваних іменних частин мови.

Іменник. Рід. Число. Відміни. Відмінки. Відмінкові закінчення іменників. Правопис - і за -и в закінченнях іменників. Закінчення іменників II відміни чоловічого роду в родовому відмінку однини.

Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку множини. Особливості правопису закінчень іменників II відміни в інших відмінках.

Правопис іменників III відміни в орудному відмінку однини.

Правопис географічних назв, прізвищ, імен по батькові.

3.2. Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників. Правопис I та II в закінченнях прикметників. Інші частини мови, що відмінюються як прикметники. Творення і правопис вищого ступеня порівняння прикметників. Творення і правопис присвійних прикметників.

Займенник. Вживання і правопис займенників. Вживання займенників.

3.3. Числівник, правопис складних числівників I відчислівникових слів. Правопис відмінкових форм числівників. Особливості відмінювання числівників на означення десятків — 50-80. Відмінювання числівників 40, 90, 100. Відмінювання складених порядкових числівників. Зв'язок числівників з іменниками.

3.4. Дієслово та його форми. Загальна характеристика дієслівних форм. Неозначена форма дієслова. Минулий час. Умовний спосіб.

Особові форми-дієслова. Дієвідміни дієслів. Правопис особових закінчень дієслів у теперішньому і простому майбутньому часах. Визначення дієвідміни дієслова за неозначеною формою. Чергування приголосних у дієсловах.

Неособові форми дієслова. Дієприкметник. Активні і пасивні дієприкметники. Правопис дієприкметників. Творення і правопис дієприслівників.

3.5. Незмінювані частини мови.

Прислівник. Правопис прислівників, утворених від прикметників, утворених поєднанням прийменника з іменником.

Правопис прислівників, утворених від числівників та прислівників. Правопис складних і складених прислівників. II та I в кінці прислівників.

3.6. Службові частини мови.

Прийменник. Правопис прийменників. Розрізнення прийменників і префіксів. Вживання прийменників.

Сполучник. Правопис сполучників.

3.7. Частки. Правопис часток. Правопис частки НЕ з іменними частинами мови та прислівником. Правопис частки НЕ з дієсловом. Правопис вигуків.

IV Синтаксис і пунктуація

4.1. Загальні відомості про речення та розділові знаки. Речення. Найменші складові речення. Типи речень. Просте речення. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка. Коми в простому реченні. Розділові знаки між однорідними членами речення.

Узагальнюючі слова і розділові знаки при них.

4.2. Відокремлені члени речення. Відокремлені другорядні члени речення. Відокремлені уточнюючі члени речення.

Відокремлення прикладок.

4.3. Слова, синтаксично не пов'язані з членами речення. Звертання. Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення. Слова-речення. Слова-речення та вигуки.

4.4.

4.5. Складне речення. Загальна характеристика. Кома в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Інші розділові знаки. Порівняльні звороти.

Розділові знаки у складному безсполучниковому реченні.

4.6. Пряма мова і цитати. Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою. Цитати. Правила оформлення цитат.

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський політехнічний коледж**

Затверджую

Голова приймальної комісії ДПК

С.С.Касьян С.С.Касьян

« 10 » Березня 20 21 р.

**Завдання співбесіди
з предмета «Українська мова»
для вступних іспитів 2021 року
на базі базової загальної середньої освіти**

Розробила
голова екзаменаційної комісії
Ведернікова О.М.

м. Дніпро – 2021 р.

I варіант

1. Написати правильно подані слова, поставити на місці крапок, де потрібно, пропущені літери, апостроф чи м'який знак.

2. Пр...звище, ШС...сот, військ...омат, тон...а, ім...іграція, ем...іграція, президент, ж...рі, комп...ютер, бракон...єр, Поволж...я, Німеч...ина, МСН...ШИЙ, лар...ки, Вороб...йов, допом...гати, священ...ий, священ...ик, проїз...ний, ро...писка, ...фотографувати, роззброєння, століт...ь, шіс...надцять.

3. Від поданих слів утворити нові слова.

- за допомогою суфікса - ськ(ий): Запоріжжя, Петербург, Рига, Сиваш, Кавказ, Ворзель, Г'ятихатки, якут, студент, завод, люди, журналіст, університет, емігрант.

- за допомогою суфікса - ств(о): студент, козак, товариш, птах, співробітник, боягуз, ткач, свідок.

4. Подані слова написати разом, окремо чи через дефіс.

Російсько / український, західно / європейський, рік / у / рік, кінець / кінцем, шістнадцяти / поверховий, машино / будівний, віч / на / віч, стоп / кран, пів / кімнати, пів / вагона, пів / України, коли / не / коли, в / решті / решт, не / сьогодні \ завтра, на / виплат, аби / які, будь / до / кого, будь \ який, що / року, із / за, не / мов / би, неначе / б / то, в / перше бачу, сиділи в / п'ятьох, вивчив на / пам'ять, розділили на / четверо.

5. Подані іменники поставити

- у родовому відмінку: університет, коледж, метрополітен, завод, гуртожиток, Алжир (місто), листопад (місяць), метр, кілограм, предмет, Гордієнко Ігор, Гордієнко Ганна.

- у орудному відмінку: коледж, Сибір, річ, долар, біль, путь, дріб, піаніно, пальто, ніч, Сірко Віктор, Салій Іван, Сірко Інна, Тихонюк Оксана, Тихонюк Іван.

6. Розставити потрібні розділові знаки на місці рисок між частинами речення.

II варіант

1. Трапиться слово зрадливе / геть його / сину / гони!
2. Все блищить новизною / будинки / посадки / вулиці / квіти / школи / все росте / все хороше з кожним днем.
3. Повні / рожеві / як діти / збуджені зі сну / плили по небі хмаринки.

1. Написати правильно подані слова, поставити на місці крапок, де потрібно, пропущені літери, апостроф чи м'який знак.

Турис...ський, цвя...х, шіс...д...сят, Донеч...ина, різ...бяр, військ...омат, пр...звисько, л...ється, ір...еальний, ...початку, шос...е, П...Я...ДЄСЯТ, добр...во, ...ШИТИ, ТОН...ШЄ, пр...зидент, торг...вельний, тон...а, ...фотографувати, під...їзд.

2. Від поданих слів утворити нові слова.

- за допомогою суфікса - ськ(ий): Париж, Кривий Ріг, Рига, Калуш, Арал, Гамбург, інститут, Карпати, Запоріжжя, студент, завод, чех, латиш, Чукотка.

- За допомогою суфікса - ств(о): свідок, багатий, убогий, студент, товариш, кріпак, козак.

3. Подані слова написати разом, окремо чи через дефіс.

Україно / мовний, східно / слов'янський, корабле / будівник, синьо / зелений, блідо / рожевий, блідо / лиций, пів / будинку, пів / відра, пів / Києва, день / у / день, всього / на / всього, більш / менш, який / небудь, будь / ким, аби / з / ким, ні / з / ким, хтозна / до / кого, ніби / то, неначе / б, не / мов / би / то, що / четверга, поки / що, в / друге зустрічаємось, розділили на / восьмеро, навчаюсь на / відмінно.

4. Подані іменники поставити

- у родовому відмінку: коледж, завод, предмет, ювілей, алюміній, універмаг, інститут, Крим, прогрес, Донецьк, Донбас, Алжир (країна), Данильченко Сергій, Салій Микола, Швець Інна, Короленко Наталія.

- у орудному відмінку: коледж, продаж, дріб, путь, долар, пальто, біль, зустріч, таксі, Калач Маша, Черниш Іван, Пікуш Наталія, Ющенко Віктор, Ющенко Катерина, Мартинець Оксана, Марганець Микола.

5. Розставити потрібні розділові знаки на місці рисок між частинами речення.

1. Кажуть / природа / комора здоров'я / ліки номер один.

2. Всесвіт / не поле / і люд / не глядач / і час / не ворота футбольних моментів / і куля земна / не футбольний м'яч в ногах генералів і президентів.

3. Життя / немов ріка / пливе в майбутнє / в завтрашнє / в безкрає.

Критерії оцінювання завдань співбесіди з предмета “Українська мова ”

Завдання співбесіди містить 2 варіанти, які складаються з п’яти завдань і охоплюють найбільш важливі питання курсу «Українська мова»

Базовий рівень оцінювання становить 12 балів.

Представлені завдання з предмета «Українська мова» розподіляються за такими тематичними групами: «Морфологія», «Орфографія», «Синтаксис та пунктуація». Завдання з кожної теми, відповідно до їхньої складності, оцінюються різною кількістю балів.

Так, завдання № 2 з розділу «Орфографія» оцінюється 2 балами, а завдання № 1 і № 3 - 3 балами. Завдання №4 з розділу «Морфологія» оцінюється 2 балами. Завдання № 5 з розділу «Синтаксис і пунктуація» оцінюється **2 балами**.

Кількість помилок	Оцінка
0-1	12 балів
1	11 балів
1-2	10 балів
2	9 балів /
3-4	8 балів
4-5	7 балів
5	6 балів
6-7	5 балів
8	4 бала
9- 10	3 бала
11- 12	2 бала

Вимоги та критерії оцінювання розробили викладачі

Ведернікова О.М.

Вдовенко І.О.

Список рекомендованої літератури

1. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови: Навч. посіб. - Київ: “Освіта”, 1997
2. Шевчук С. В. Ділове мовлення. - Київ: Вища школа, 1997
3. Зубков М. Г. Мова ділових паперів - Харків: “Фоліо”, 2001
4. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери. - Київ: “А. С. К ”, 1998
5. Козачук Г. О. Практичний курс української мови: Навч. посіб. - Київ.: Вища школа, 1994
6. Російсько-український і українсько-російський словник/ Уклад.:Д. І. Ганич, І. С. Олійник.- 2 - ге видання, стереотипне. -К.: Рад. шк., 1989
Орфографічний словник української мови/Уклад.:С. І.Головащук. -К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови/Уклад.: голов. ред. В27 В. Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. - 1440 с.